

Forarbejder til den nye danske Straffelov.

„Freds- og Æreskrænkelser“.

(Professor Carl Torps Straffelovsudkast Kapitel XXIV)
ved Herredsfoged John Knox.

Baade Professor Torps Straffelovsudkast (T. U.) og Straffelovskommissionens Udkast (K. U.) holder sig for saa vidt paa Straffelovens Grund, som de henholdsvis i Kapitel 24 og Kapitel 25 sammen med Ærefornærmelser behandler visse Fredskrænkelser og sikkert med Rette paa Grund af det Slægtskab, der er imellem disse forskellige Forbrydelser. Det maa derfor ogsaa billiges, at Overskriften til T. U. Kap. 24 adækvat og udtømmende lyder »Freds- og Æreskrænkelser« i Stedet for den misvisende Overskrift over Strfls. Kap. 21 »Om Ærefornærmelser«, som aldeles ikke dækker over Kapitlets Indhold.

Herommeldte Kapitel i T. U., der ligesom det tilsvarende Kapitel i K. U. betegner en Udvidelse af det straffbares Omraade i Forhold til Straffeloven, omhandler herefter foruden Æreskrænkelser endvidere Krænkelser af Brevhemmeligheden, af Privatlivets Fred og af Husfreden samt som Nyheder Trusler og Overtrædelser af Paalæg. Endvidere er der ligesom i Strfl. Regler om Æreskrænkelser mod afdøde samt om Paatalen, hvorimod Bestemmelsen i Strfl. § 218 om Mortifikation er henvist til Udkastets almindelige Del (T. U. § 73). I K. U. Kap. 25 gives endvidere Regler om Straf for Forfølgelse samt for unødige Trætte og

Forhaling af Processen, men disse Bestemmelser er i T. U. henviste til Lovudkastet om Forseelser.

I T. U. § 236, som svarer til K. U. § 260, gives Regler svarende til Strfl.s §§ 220 og 222 om Krænkelser af Brevhemmeligheden og Privatlivets Fred, men i udvidet og forbedret Skikkelse, og i Modsætning til Strfl., der som bekendt ikke indeholder nogen egentlig Definition af Forbrydelsens Begreb, indeholder baade K. U. og T. U. en saadan Definition, idet Forbrydelsen begge Steder beskrives som den Handling »at krænke nogens Fred«, hvorefter der finder en nærmere Opregning Sted af de Maader, hvorpaa en saadan strafbar Krænkelser kan begaas, nemlig:

- 1) ved at bryde Brev eller anden lukket Meddelelse,
- 2) ved at skaffe sig Adgang til en andens Gemmer,
- 3) ved at forskaffe sig nogen til en anden rettet Meddelelse eller unddrage vedkommende en saadan,
- 4) ved offentlig Meddelelse om Privatlivet tilhørende Forhold af personlig, huslig eller lignende Art.

Medens de to Udkast med Hensyn til de under 1, 2 og 4 nævnte Forhold formentlig i Realiteten er ganske overensstemmende, er T. U. med Hensyn til Punkt 3 under sine i og for sig prisværdige Bestræbelser for at sammendrage og forkorte vistnok her gaaet for vidt, idet T. U. kun omfatter lukkede Meddelelser, altsaa kun skrevne eller trykte lukkede Meddelelser, da kun saadanne kan være »lukkede«. Der er sikkert ingen som helst Grund til, at det skulde være straffrit at forskaffe sig en andens aabne Meddelelser eller unddrage rette vedkommende saadanne, og det har formentlig heller ikke været T. U.s Mening. K. U. omfatter her alle Meddelelser, ogsaa mundtlige, og Motiverne nævner som Eksempel Telefonmeddelelser og formentlig med fuld Foje, slige Meddelelser kan være af ligesaa stor Betydning og Interesse for vedkommende som de lukkede Meddelelser.

Med fornævnte Ændring skønnes der ikke at være Anledning til Indsigelser mod Udkastenes Beskrivelser af den straffbare Handling, Beskrivelserne er fyldestgørende og udtømmende, og der tiltrænges for saa vidt Punkterne 1, 2 og 3 angaar sikkert ingen Udvidelse af det straffbares Omraade, i redaktionel Henseende er T. U. formentlig at foretrække. Med Hensyn til Punkt 4 Krænkelser af Privatlivets Fred er det derimod ikke sikkert, at Definitionen er tilstrækkelig omfattende, for saa vidt som der i begge Udkastene kun er medtaget offentlige Meddelelser. Ogsaa ikke offentlige Meddelelser om personlige og huslige Forhold kan være meget generende og krænkende, navnlig naar de antager Form af Udspionering, f. Eks. ved privat Detektivvirksomhed, ganske vist hjemler begge Udkastene, K. U. i § 340 og T. U. i § 187 Straf for uhjemlet Detektivvirksomhed, men kun naar vedkommende dyrker Virksomheden som Næringsvej altsaa erhvervsmæssig, men ogsaa en ikke erhvervsmæssig, men f. Eks. paa utidig Lyst til at snage i Næstens Privatliv baseret Udspioneringsvirksomhed bør efter Omstændighederne være forbudt og kunne straffes. Det kan af Motiverne ses, at man har været betænkt paa her ogsaa at give Bestemmelser om Straf for at forhandle, udstille eller paa anden Maade udbrede nogens Portræt (jfr. Lov Nr. 131, 13. Maj 1911 § 1, 2. Stk. og Lov Nr. 72, 1. April 1912 § 27, 2. Stk), og en saadan Bestemmelse synes ogsaa nok at kunne være paakrævet. Naar K. U. under Punkt 3 foran udtrykkelig nævner Tilintetgørelse af til andre rettede Meddelelser, skønnes dette overflødigt, da Tilintetgørelse selvfølgelig konstituerer en Unddragelse, ligeledes er det formentlig rigtigt, naar T. U. har udeladt Ordet »u berettiget«, som stadig gaar igen i K. U., thi er Handlingen ikke uberettiget, kan der ikke siges at foreligge nogen Krænkelser af Freden, som kræves til Forbrydelsens Begreb. At der i subjektiv Henseende skal foreligge den fornødne forbryderiske Hensigt, er det sikkert overflødigt udtrykkelig at bemærke, og det er saaledes givet, at der ikke foreligger no-

gen Forbrydelse f. Eks. naar Unddragelsen i Punkt 3 skyldes Glemsomhed eller i det daglig forefaldende Tilfælde, at man i Hastværk bryder en blandt ens Post værende, men til en anden adresseret Forsendelse, selv om Forholdet er det, at man ved Anvendelse af lidt mere Omhu og Forsigtighed kunde have undgaaet at bryde Forsendelsen. Skødesløshed er paa dette Omraade formentlig i sig selv ikke strafbar, men hvis man efter at være bleven klar over, at det er en andens Brev, man har brudt, fortsætter at skaffe sig Kundskab til dets Indhold f. Eks. af Nysgerrighed, maa der efter Omstændighederne kunne foreligge en strafbar Fredskrænkelse. I T. U. § 236, 2. Stk., findes en ny og vistnok fornuftig og paakrævet Bestemmelse, om at Straffen for Fredskrænkelse ogsaa rammer Personer, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, eller som i Medfør af offentlig Beskikkelse eller Anerkendelse udover et Erhverv, saa vel som som saadanne Personers Medhjælpere, naar de aabenbare Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, som er dem betroet eller kommet til deres Kundskab under Udøvelsen af deres Virksomhed, alt for saa vidt de ikke har været forpligtede til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv. Afgørelse af, om de sidstnævnte Betingelser for Straffrihed foreligger, maa det selvfølgelig blive Domstolenes Sag at træffe; Bestemmelsen omfatter kun Personer, der virker i det offentlige Tjeneste, men paa den anden Side ogsaa alle saadanne, selv om de ikke er Statens eller Kommunens »Tjenestemænd«, f. Eks. Sagførere og Læger. Det er muligt, men ikke sikkert, at slige Forhold vil være strafbare som, hvad man i udvidet Forstand vil kunne kalde Brud paa Embedspligter, og det er derfor formentlig rigtigt at have en saadan udtrykkelig Straffebestemmelse.

Straffen for Fredskrænkelser er efter begge Forslag

Bøde eller simpelt Fængsel. Efter K. U. kan Bøden stige til 600 Kr., altsaa fra 4 Kr., som efter K. U. § 23 er det almindelige Minimum for Bødestraffen, efter T. U. er Bødens Størrelse kun begrænset af Reglen i § 48, hvorefter den skal bestemmes i Forhold til den skyldiges antagne regelmæssige Dagsindtægt og skal være ikke under 1 Dags og ikke over 90 Dages saadan Indtægt. Denne meget udviklede og besværlige og vistnok ganske upraktiske Udmaalingsregel skal ikke her gøres til Genstand for nærmere Drøftelse, der kan i saa Henseende henvises til nogle Bemærkninger, som Forfatteren af denne Artikel har fremsat i U. f. R. Nr. 6/1918. At Bøden efter K. U. ikke kan overstige 600 Kr., er sikkert med Nutidens Forhold for Øje ganske urimeligt, men da K. U. blev affattet, kunde jo heller ingen forudse den nuværende Tingenes Udvikling, her som paa mangfoldige andre Steder i Straffelovsudkastet behøves der formentlig ingen anden Begrænsning for Bødestraffen end Lovens almindelige Maksimum og Minimum, og det første bør sikkert være adskilligt højere end K. U.'s 5000 Kr. i § 23. Simpelt Fængsel kan efter K. U. ikendes indtil 3 Maaneder, altsaa fra 7 Dage (se § 21) og efter T. U. indtil 6 Maaneder og altsaa fra 21 Dage (se § 45), T. U.'s højere Maksimum er sikkert at foretrække og formentlig nødvendigt under Hensyn til, at T. U. ikke har nogen til K. U. § 261 svarende Bestemmelse.

I sidstnævnte § i K. U. hjemles stærkt skærpet Straf — indtil Arbejdsfængsel i 1 Aar — for Forseelser, som væsentlig kan karakteriseres som kvalificerede Krænkelser af Privatlivets Fred. Bestemmelsen rammer dels den, som angaaende nogens personlige Forhold uberettiget fremsætter offentlige Meddelelser, som er regnede til at lægge Hindringer i Vejen for den paagældendes lovlige Erhverv eller i øvrigt for hans Livsforhold og dels den, der for at skade eller forulempe nogen gør Brug af falsk eller misbruger ægte

skriftlig eller trykt Udtalelse, naar Betingelsen for at straffe Forholdet med højere Straf efter Reglerne i Kap. 19 (Falsk Anklage) mangler. De her brugte Udtryk er, som det vil ses, for en stor Del ganske overordentlig ubestemte og tillige af en saa urimelig og uoverskuelig Rækkevidde, at de formentlig vilde kunne blive farlige, og det maa derfor sikkert billiges, at T. U. ikke har optaget dem eller tilsvarende Bestemmelser. Naturligvis maa det erkendes, at Fredskrænkelser kan foreligge under meget graverende Omstændigheder, og at de i K. U. fremhævede Omstændigheder foruden forøvrigt andre kan høre til disse, men det er sikkert ikke nødvendigt af den Grund at gaa til slige Bestemmelser som i K. U. § 261. De almindelige Straffebestemmelser om Krænkelser af Privatlivets Fred, om Ærefornærmelser, om falsk Anklage m. fl. maa i Forbindelse med Erstatningsreglerne kunne gøre Fyldest, hvis Strafferammerne er tilstrækkelig vide, det maa derfor, som alt bemærket, billiges, at Straffen efter T. U. § 236 kan gaa op til 6 Maaneders simpelt Fængsel, og det var vist rigtigst at give Adgang til at anvende Arbejdsfængsel under særdeles skærpende Omstændigheder. En saadan Ordning vilde i hvert Fald være at foretrække fremfor at komme ud i det blaa som efter K. U. § 261.

I T. U. § 237, som svarer til K. U. § 262, omhandles den nu i Strfls. § 221 berorte Forbrydelse Krænkelser af Husfreden. Den straffbare Handling beskrives i T. U. som at trænge sig ind i fremmed Hus, Husrum, eller Skib, paa indhegnet Grund eller andet ikke frit tilgængeligt Sted eller at vægre sig ved paa Opfordring at forlade saadant Sted. At T. U. har Ordene Hus eller Husrum er formentlig en Forbedring fremfor Strfls. og K. U.'s Bøllig, som ikke omfatter saadanne Lokalteter som fælles Trappegange, Kælder- eller Loftsrums i Lejekaserner, at Skib udtrykkelig er medtaget i T. U., er sikkert ogsaa praktisk, og endelig er det med Føje, at T. U. har indskrænket

sig til »indhegnet Grund«, i K. U. staar kun »Grund«, hvilket er for omfattende et Begreb. Derimod kan det ikke anses for en Forbedring, naar T. U. har ændret Ordene i K. U. »andet Sted for hans (den krænkede) lovlige Virksomhed« til »andet ikke frit tilgængeligt Sted«, disse Udtryk skønnes ikke at omfatte f. Eks. offentlige Kontorer i Kontortiden eller aabne Butikker, og ogsaa med Hensyn til saadanne Lokalteter kan Krænkelse af Husfreden finde Sted, navnlig under Formen af Vægning ved at forlade Lokalet; der burde formentlig staa »andens Hus, Husrum eller Skib, hans indhegnede Grund eller andet Sted for hans lovlige Virksomhed.« K. U. har vistnok med Føje foruden Indtrængen ogsaa medtaget Indsnigen. Straffen er efter begge Udkastene Bøde — ubegrænset — eller simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder, med mindre der foreligger særligt graverende Forhold, som omhandles i T. U. § 236, 2. Stk, som svarer til K. U. § 262, 2. Stk., og hvorefter Straffen kan stige til højere Grad af simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel indtil 1 Aar efter begge Udkastene. Som særlig graverende Omstændigheder, der skal medføre den skærpede Straf, nævner T. U., at Handlingen har voldt betydelig Forstyrrelse af Beboernes Fred, at den er forøvet af nogen bevæbnet eller af flere i Forening, at den er forbunden med Vold eller Trusel om Vold, og at den skyldige tidligere for nogen med forsættelig Vold paa Person eller Gods forbunden Forbrydelse har været dømt til Frihedsstraf. Naar K. U. tillige som graverende Omstændighed nævner, at den skyldige findes »jævnlig at have forbrudt sig mod Husfreden«, er dette efter T. U. overflødig, da dette Udkast i sin § 77 har en alle orbrydelser omfattende Bestemmelse om Strafforhøjelse for den, der findes at udøve Forbrydelser vanemæssigt. Naar K. U. i den førstnævnte af de graverende Omstændigheder bruger Udtrykket »Nattero«, er dette sik-

kert for snævert, og T. U.'s »Fred« er at foretrække, iøvrigt er der ingen reel Forskel paa de to Udkast, undtagen med Hensyn til den sidste af de foran omtalte graverende Omstændigheder, hvor K. U. stiller betydelig ringere Krav, idet K. U. kun kræver, at vedkommende skal være tidligere straffet for nogen Forbrydelse af voldsom Art mod Person eller Gods, og altsaa formentlig medtager enhver selv nok saa ringe Voldsforbrydelse, hvad der muligvis nok er for omfattende, naar den ret strenge Straf, som K. U. her hjemler, tages i Betragtning.

T. U. § 238, som svarer til K. U. § 264, fastsætter Straf for Fremsettelse af Trusler, der findes intet hertil svarende i Strfl., men Bestemmelsen maa sikkert siges at være paakrævet. Alvorlige Trusler eller rettere Trusler, som er egnede til at fremkalde alvorlig Frygt hos den truede, indeholder utvivlsomt en alvorlig Krænkelser af Individets Ret til Fred, og mod saadanne Trusler bør man være beskyttet. Man har hidtil været vanskelig stillet overfor slige Tilfælde, som ikke faldt ind under nogen Bestemmelse i Straffelovgivningen, man har hjulpet sig med Polititilhold — en Slags Kontratrusel — uden egentlig Lovhjemmel, saa det vilde absolut være en Fordel at faa fast Grund under Fødderne. Vanskeligheden ved denne Bestemmelse ligger i Begrænsningen, det er selvfølgelig kun alvorlige eller med Føje som alvorlige opfattede Trusler, der skal kunne straffes, og det er kun Trusler om ulovlige Handlinger, der som saadanne bør være strafbare. I K. U. ligger Begrænsningen i, at Handlingen, som der trues med, skal være en saadan, som kan medføre højere Straf end simpelt Fængsel, medens T. U., som medtager alle Trusler om strafbare Handlinger, søger sin Begrænsning deri, at Truslen skal være egnet til at fremkalde alvorlig Frygt for eget eller andres »Liv, Helbred eller Velfærd«, medens K. U. her har det ganske ubestemte »at paaføre Skade eller Ulempe«; T. U. er vist at foretrække. Straffen er efter begge Udkastene Bøde eller simpelt Fængsel uden særlige Begrænsninger, det er vist-

nok for snævert, Trusler kan være saa ondartede og Ulykke bringende, at de bør kunne honoreres med Arbejdsfængsel.

T. U. § 239 svarer til K. U. § 265 og fastsætter enslydende med denne Straf af Bøde eller simpelt Fængsel for modvillig Undladelse af at efterkomme et ved Dom eller paa anden i Lovgivningen om Retsplejen hjemlet Maade til Opfyldelse af Pligt mod privat Person givet Paalæg om at foretage noget, som ikke er Betaling af Penge, samt for Overtrædelse af et paa lige Maade givet Paalæg om at undlade noget. Begge Udkast indeholder derhos Bestemmelse om Straffens Bortfald, naar den berettigede har opnaaet sin Ret eller faaet Sikkerhed derfor. Der er vist intet at indvende mod denne Bestemmes Indhold eller Redaktion, men hele Bestemmelsen synes at være overflødig, da der i Retsplejelovens § 499 indeholdes den fornødne Straffebestemmelse angaaende dette Forhold. Spørgsmaalet staar jo i den nøjeste Forbindelse med Retsplejelovens Kap. 46 om Fuldbyrdelse af Domme, der ikke lyder paa Udredelse af Penge, og med Processen, saa der synes ikke at være nogensomhelst Grund til at drage det ind under Straffeloven. En Kodifikation af hele Straffelovgivningen er formentlig ikke mulig og ej heller tilsigtet hverken i K. U. eller T. U., saa det ses ikke, hvad der er vundet ved at drage et Forhold som dette bort fra Procesloven, hvor det hører hjemme, og ind under Straffeloven, ja efter T. U. endda under »Loven om Forbrydelser«.

I de følgende §§ 240—244 i T. U. indeholdes Reglerne om *Æreskrænkelser* svarende til K. U. §§ 267—273. Begge Udkastene bliver for saa vidt paa Straffelovens Grund som de opretholder Sondringen mellem Sigtelser og Ringagtstytringer, men derimod fraviges Strfl.s Ordning, for saa vidt som alle Sigtelserne — baade de grovere, der vilde gøre den krænkede uværdig til Medborgeres Agtelse, og de mindre grove, der maa anses egnede til at nedsætte den krænkedes

borgerlige Agtelse — er samlede under en fælles strengere Straffebestemmelse, medens den mindre strenge Straffebestemmelse, svarende til Strfl. § 217, er forbeholdt Ringeagtsytringerne alene, denne Ordning er vistnok mere rationel end Straffelovens. T. U., men ikke K. U., indfører tillige en ny Sondring, efter som Æreskrænkelsen maa anlages at ramme Selvagtelsen eller andres Agtelse for den krænkede, idet T. U. baade ved Sigtelserne og ved Ringeagtsytringerne foreslaar skærpet Straf, for saa vidt som Sigtelsen er fremsat eller Ringeagten tilkendegivet overfor Trediemand. Den i Strfl. § 216 hjemlede Strafforhøjelse for grovere Sigtelser, der fremsættes i trykt Skrift o. s. v., omtales ikke specielt i noget af Udkastene, men omfattes i T. U. af den foran omtalte, langt mere omfattende Strafforhøjelse for alle Æreskrænkelser, naar de fremsættes overfor Tredjemand, og i det væsentlige i K. U. af en dér i § 267, 2. Stk., foreslaaet Strafforhøjelse for Sigtelser — men kun for Sigtelser — naar de fremsættes offentligt.

Sigtelserne — og altsaa som alt anført alle Sigtelserne — omhandles i T. U. § 240, der svarer til K. U. § 267, og i begge Udkastene beskrives som den strafbare Handling som at krænke en andens Ære ved at fremsætte Sigtelser mod ham om Handlinger, der vilde gøre ham uværdig til eller nedsætte ham i Medborgeres Agtelse, og begge Udkastene rammer Udbredelse af Sigtelser lige saa vel som Fremsættelsen. Straffen er efter begge Udkastene Bøder eller simpelt Fængsel indtil 6 Maanedre, dog at Fængselsstraffen kan stige indtil 1 Aar efter K. U., hvis Sigtelsen fremsættes offentlig, efter T. U., hvis den blot fremsættes overfor Trediemand; om denne Strafferamme ikke under meget graverende Omstændigheder er for snæver, er et Spørgsmaal. I Tilslutning til Reglen om de ærekrænkende Sigtelser indeholder T. U. § 241, der svarer til K. U. § 268, Reglerne om Straffrihed, naar der fores Sandhedsbevis for Sigtelsen, eller naar den,

som fremsatte Sigtelsen, har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv. Begge Udkastene har ligeledes en udtykkelig Bestemmelse om, at Sandhedsbeviset ikke tilstedes ført for en strafbar Handling, for hvilken den sigtede ved endelig Dom i Ind- eller Udland er fri-funden eller naar Sigtelsen alene paastaas straffet efter T. U. § 243 (K. U. § 270) som util-børlig, altsaa som Ringeagtsytring, hvad det staar i den krænkedes Magt at indskrænke sin Paastand til. Disse Bestemmelser er sikkert gode, der gores herved ingen Indskrænkning i Reglen om Straffrihed for den, der har haft Pligt eller i Varetagelse af eget eller andres Tarv Foje til at udtale sig, og imod den ukaldede Indblanding i andres Forhold ved Oprippet af gamle og afgjorte Sager er der al Anledning til at yde Beskyttelse, og Beskyttelsen er efter Udkastene formentlig mere effektiv end den, der nu ligger i det lille Ord »ubeføjet« i Strfl.s § 215. T. U. § 241 har endvidere en Bestemmelse om, at Sandhedsbevis ikke fritager for Straf, naar G e n i n d s æ t t e l s e efter §§ 92 og 93, der nærmest svarer til den nuværende Æresoprejsning, har fundet Sted, eller naar der har fundet U d s l e t t e l s e af Strafferegistret Sted efter § 94. At komme nærmere ind paa disse sidste Bestemmelser i T. U., ligger udenfor denne Artikels Opgave, kun skal det bemærkes, at T. U. i § 94 gaar saa vidt i sine Anstrengelser for at rehabilitere den straffede Person, at det, naar Straffens Udslettelse af Strafferegistret har fundet Sted, udtrykkelig hjemler den straffede Ret til overalt, ogsaa ved Afhøring inden Retten, at undlade enhver Meddelelse om den ham overgaaede Straf. Saaledes at sanktionere en Ret til at lyve for Dommeren synes meget betænkeligt og i høj Grad stødende, og en effektiv Rehabilitering synes ikke at kræve en saa besynderlig Ordning, der vil tvinge Dommeren til at sætte sine Spørgsmaal paa Skruer for ikke at fremkalde usandfærdig Besvarelse.

T. U. § 242, som svarer til K. U. § 269, indeholder en i Straffeloven ukendt, men særdeles heldig og paakrævet Bestemmelse om skærpet Straf for Bagvadskelse, som klart og udtømmende defineres som mod bedre Vidende at fremsætte eller udbrede saadan Sigtelse, som i § 240 (K. U. § 267) nævnt. Medens K. U. foreskriver, at Straffen i Tilfælde af Bagvadskelse skal forhøjes med det halve, gaar T. U. videre, idet det foreskriver Straf af simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel indtil 1 Aar og altsaa positivt udelukker, at der kan anvendes Bødestraf. Dette maa sikkert billiges, og det forklarer for en stor Del det forholdsvis lave Maksimum, der som foran omtalt er foreslaaet for Straffen for ærekrænkende Sigtelser.

I T. U. § 243, som svarer til K. U. § 270 og til Strfl.s § 217, indeholdes Reglerne om de mindre grove Injurier — Ringeagtsytringerne. Den strafbare Handling beskrives som at krænke en andens Ære ved Ord, Lader eller anden Gerning, der tilkendegiver Ringeagt, og denne Definition i T. U. er i Realiteten lige saa udtømmende som K. U.s, der udtrykkelig medtager Ukvemsord, Skældsord og Fagter i Tradition med Strfl. Straffen er efter begge Udkast Bøder — efter K. U. indtil 600 Kr., efter T. U. ubegrænset — eller simpelt Fængsel indtil 3 Maaneder, og T. U. har derhos som alt omtalt en speciel og højere Strafferamme — simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder — for saa vidt Ringeagten tilkendegives overfor nogen anden end den fornærmede. Begge Udkastene har derhos, som alt antydet, en Bestemmelse om, at Straffen for Ringeagtytringer ogsaa vil være at anvende mod den, der har fremsat ærekrænkende Sigtelser eller Bagvadskelse, naar den krænkede ikke har nedlagt Paastand om Ikendelse af den strengere Straf for Sigtelser eller for Bagvadskelse, hvorved opnaas, at Sandhedsbevis ikke tilstedes fort; og endelig vil Straffen efter her omtalte § 243 ogsaa være at anvende, naar Straf for Sigtelsen som saadan efter T. U. § 241 (K. U. § 268) er udelukket som foran nærmere

omtalt, men Sigtelsens Fremsættelse paa Grund af dens Form eller de Omstændigheder, hvorunder den har fundet Sted, er utilbørlig; det er sikkert en fornuftig og rigtig Bestemmelse.

K. U. har i § 271 en Bestemmelse om skærpet Straf for den, der fremsætter Ærefornærmelser saa hyppigt enten mod den samme Person eller mod forskellige Personer, at deres Fremsættelse udarter til *F o r f ø l g e l s e* eller *V a n e*, her til findes intet tilsvarende i T. U., men som alt omtalt har T. U. i § 77 en almindelig Regel om Strafforhøjelse for vanemæssig Udøvelse af Forbrydelser, ligegyldigt hvilke, og denne Bestemmelse vil selvfølgelig for en stor Del dække Bestemmelsen i K. U. § 271, og for saa vidt der maatte kunne foreligge Forfølgelse, der ikke kan karakteriseres som Vane, fremhæver T. U. vistnok med Rette, at en saadan Forfølgelse i Reglen vil være Udslag af en psykisk Abnormitet hos vedkommende, som kræver andre Forholdsregler end Straf, og sker en saadan Forfølgelse med Ærefornærmelser virkelig mod bedre Vidende, altsaa af ren Ondskab, vil T. U.s strenge Straffebestemmelse mod Bagvaskelse yde en ret kraftig Beskyttelse.

I K. U. § 272 indeholdes Reglerne om *R e t o r s i o n*, svarende til Strfl.s § 219, men i Virkeligheden gaar K. U. en Del videre end Strfl., idet den mærkelig nok ikke er indskrænket til at gælde om Æreskrænkelser, men gælder alle »i dette Kapitel nævnte Handlinger«, altsaa ogsaa om Fredskrænkelser, og endvidere hjemler den Strafnedsættelse eventuelt Straffrihed, ikke alene naar der er »øvet Gengæld«, men tillige naar Handlingen er »fremkaldt af den forurettede ved utilbørlig Adfærd«. Til denne Bestemmelse findes intet tilsvarende i T. U., Kap. 24; selvfølgelig kan der ikke ses bort fra Provokationen som stærkt formildende Moment ved Bedømmelsen, og T. U. har da ogsaa i sin almindelige Del i § 78 under Nr. 4, en alle Forbrydelser omfattende Regel om ubegrænset Strafnedsættelse, »naar Gerningen er udført i en ved retsstridigt Angreb eller

grov Fornærmelse af den skadelidende fremkaldt oprørt Sindsstemning«. Der er altsaa ingen Adgang til Straffrihed, og Bestemmelsen i T. U. § 78 er egentlig ikke Udtryk for Retorsionssynspunktet, og der gives derfor ingen Adgang i T. U. til Strafnedsættelse ogsaa for Provokanten, saaledes som efter Strfl. § 219, der jo endog hjemler Straffrihed for »begge Personer«. T. U. finder det efter Motiverne irrationelt at tilstaa Provokanten Strafnedsættelse, og theoretisk er det sikkert ogsaa ugørligt at begrunde Strafnedsættelse end sige Straffrihed for den, der har provoceret, men Mand og Mand imellem anerkendes Retorsionsprincippet absolut, og Anerkendelsen af, at det, naar to Personer har skældt hinanden ud, kan »gaa lige op«, har sikkert ofte virket afsvalende paa et oprørt Sind og afværget mangen en Injurieproces, og sikkert er det, at Retorsions- eller Kompensationssynspunktet er et saare praktisk Middel i Dommerens Haand til at skaffe mangen en taabelig Injuriesag ud af Verden; desuden ved vi vist alle af sorgelig Erfaring, hvilket endeløst og ofte umuligt Arbejde det er, at hitte ud af, hvem af de to Kamphaner, der har »begyndt« Trætten, eller hvem, der er provocerende og hvem, der er provoceret. Det vil derfor være praktisk at bibeholde en til Strfl.s § 219 svarende Bestemmelse, der har Traditionen for sig, og den i K. U. § 272 foreslaaede Ordning med fakultativ og ubegrænset Strafnedsættelse eller hel Straffrihed i de mindre grove Tilfælde, men begrænset, obligatorisk Strafnedsættelse ved de grovere Æreskrænkelser synes at være tiltalende.

T. U. § 244, som svarer til K. U. § 273, omhandler Frem sættelse eller Udbredelse af ærefornærmende Udtalelser mod en afdød, den omfatter baade Sigtelserne og Rigeagtsytringerne, men er mere begrænset end K. U., der ogsaa medtager Krænkelser af Brevhemmeligheden og Privatlivets Fred, og de i K. U. §§ 265 og 266 omhandlede nærmest processuelle Forseelser, naar de begaas mod en afdød Person. Ogsaa med Hensyn til

Straffen er der Forskel mellem K. U. og T. U., idet K. U. anvender de for Forbrydelserne eller Forseelserne, naar de er begaaede mod en levende Person, hjemlede Straffe, medens T. U. som det synes mere rationelt, foreslaar mildere Straffe, nemlig kun Bøder — ubegrænset, — eller hvis der er Tale om Bagvadskelse mod afdøde Personer, enten Bøder eller simpelt Fængsel — ogsaa ubegrænset. T. U., men ikke K. U. har derhos, for at værne den historiske Ytringsfrihed, en Bestemmelse om, at Ærefornærmelser, der fremsættes mod nogen to Aar efter hans Død, kun kan paatales, hvis de er af den i § 242 angivne Art, altsaa hvis de er Bagvadskelser.

T. U. § 245, som svarer til K. U. § 274, ordner endelig Reglerne om Paataalen, og efter begge Udkastene er Hovedreglen den, at den nuværende Ordning i Strfl.s § 223 bibeholdes, saaledes at Freds- og Æreskrænkelser er privat Paataleret undergivne, men fra denne Hovedregel gøres der væsentlige og vistnok højst betimelige Undtagelser. K. U. foreslaar endda ubetinget offentlig Paataale, naar Straffen for den begaaede Forseelse kan overstige simpelt Fængsel, men hertil synes der ikke at være Anledning; naar den krænkede ikke selv ønsker sin Freds- eller Æresret hævet, er der næppe Anledning for det offentlig til proprio motu at gribe ind, men derimod synes der at være al Anledning til i et ikke ringe Omfang at give den krænkede Ret til at begære offentlig Paataale, og en saadan betinget offentlig Paataale foreslaar T. U. — væsentlig i Overensstemmelse med K. U. — indført i visse Tilfælde. For det første i de i § 237, 2. Stk., omtalte Tilfælde af kvalificeret Krænkelse af Husfreden, dernæst naar en ærefornærmende Sigtelse fremsættes i navnløs eller med urigtigt eller opdigtet Navnforsynet Skrivelse og endelig, naar nogen, der virker eller paa den Tid, hvorom Taleren, virkede i offentlig Tjenste eller Hverv, offentlig sigtes foren Handling eller et For-

hold, der medfører Stillingens eller Hvervets Fortabelse. Disse Bestemmelser er sikkert udmærkede, men det er et Spørgsmaal, om der ikke var Anledning til at gaa videre i den ommeldte Retning, saaledes synes den sidstnævnte Undtagelse om Embedsmænd, Rigsdagsmænd og lignende Personer meget snævert begrænset. Injurielovgivningen hører just ikke til den Del af Lovgivningen, som kan glæde sig ved Publikums Bevaagenhed, tværtimod høres idelige Beklagelser over, at man staar saa godt som værgeløs overfor Æreskænderier, og noget er der om det. Det er ikke saa meget de idømte Straffe, der doleres over, de kan jo efter Omstændighederne være ret kraftige, nej det er meget mere Umuligheden af nogenlunde hurtigt at kunne opnaa Rehabilitering, der idelig og ikke uden Foje ankes over. Med Hensyn til mundtlige Injurier, er den gældende Ordning i det helt ret tilfredsstillende, dels rummes der indenfor denne Klasse af Forseelser en Masse *lapalia*, som det tilvisse ikke er Umagen værd at gøre for meget ud af, og dels giver den her hjemlede Politiretsprocedure med Dommerens ret kraftige Medvirken og Indgriben ikke synderlig Anledning til Klage over Langsomhed, i al Fald ikke, naar Parterne møder selv, men med Hensyn til de skriftlige Injurier er Ordningen med Paatale i den ordinære Civilprocess's Former meget utilfredsstillende, navnlig fordi det altid vil staa i Indstævntes — »Forbryderens« — Magt at vidtløftiggøre Sagen og forhale dens Afgørelse, og det er fuldkommen rigtigt, naar det siges, at det er en daarlig og højst ufyldstgørende Oprejsning, naar man, maaske Aar efter at Krænkelser er sket, opnaar Mortifikation og Straffedom. Offentlig Paatale efter Begæring vilde her være en væsentlig Forbedring, Forhaling og unødigt Vidtløftiggørelse vilde forsvinde i Kriminalprocessen med dens kraftigere og mere effektive Virkemidler, man vilde lettere naa til Sandheden og Sagens Kærne, og det tør vel ogsaa antages, at Udsigten til de med offentlig Retsforfølgning forbundne Ubehageligheder, som ikke alle kan læsses af paa en engageret Sagfører, vilde

virke som en heldig Bremse paa Sensationsjægeres Hensynsloshed. Imidlertid, T. U. repræsenterer et utvivlsomt Fremskridt, og forøvrigt er det at haabe, at Retsplejereformen repræsenterer et saadant processuelt Fremskridt, at den i det væsentlige vil kunne bringe de forømmeldte berettigede Klager til at forstumme. Efter Retsplejelovens § 225, Nr. 10 er Sager angaaende strafbare Handlinger, der ved Lovgivningen er henviste til privat Forfølgning, lagt under Underrettens Paakendelse i første Instans, for saa vidt der ikke paa staas højere Erstatning end 300 Kr., hvilken Begrænsning i Underrettens Kompetence forhaabentlig kan ventes væsentlig udvidet, og netop Ordningen af den civile Underretsprocedure hører til Retsplejelovens mest vellykkede Partier og er sikkert saa ubetinget vellykket, at vi, om Udførelsen i Praxis, som det er at haabe, virkelig bliver, som Loven vil det, netop faar en Underretsprocedure præget af den Simpelhed, Naturlighed, Enkeltighed og Hurtighed, som denne Proces bør have, men hidtil i høj Grad har savnet. — I K. U. § 274, sidste Stykke indeholdes en Regel svarende til den nu i Strfl.s § 223 indeholdte, om Paatale af Fornærmedler mod afdøde Personer; Paataleretten, derunder Retten til at begære Paatale, er efter K. U. tillagt afdødes Ægtefælle, hans Descendens og Ascendens uden Begrænsning og hans Søsken og betegner altsaa en Udvidelse af Strfl.s Regel. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i T. U. Kap. 24, fordi der i § 27, 2. Stk. i Lovudkastets almindelige Del findes en tilsvarende almindelig Regel, der ganske dækker Bestemmelsen i K. U. § 274 in fine. I T. U. § 245, 2. Stk., findes derimod en Bestemmelse om Paatale af Ærefornærmedler rettede imod offentlige Myndigheder som saadanne, for saa vidt disse Myndigheder bestaar af flere Personer, og det ikke af den ærekrænkende Udtalelse klart fremgaar, at den kun sigter til enkelte Medlemmer og hvilke disse er, idet Paatale eller Begæring om Paatale da kan ske ved den, der i Følge Beskikkelse eller Valg maa anses kaldet til at repræsentere den paagældende Myn-

dighed. Denne Regel stemmer formentlig med, hvad der hidtil er antaget i Praksis, og af Motiverne til T. U. ses det, at med denne Regel har T. U. ment at kunne undvære en i K. U. § 132 i Kap. 13 om Forbrydelser mod Statsforfatningen og mod offentlige Myndigheder indeholdt særlig Straffebestemmelse for ærefornærmende Angreb mod en hel Række nærmere opregnede civile samt gejstlige og militære Myndigheder, en Bestemmelse, hvortil intet tilsvarende findes i den nuværende Straffelov. Bemeldte Paataleregel i T. U. er speciel for Ærefornærmelser og findes derfor i heromhandlede Kapitel, medens Paataleretten, for saa vidt angaar en privat organiseret Kreds af Personer, er ordnet ved den almindelige Regel i § 27, 3. Stk., som hjemler, at privat Paatale eller Begæring om Paatale, for saa vidt ingen anden Ordning er truffet, kan ske ved Bestyrelsen eller ved den dertil af Bestyrelsen bemyndigede. Ubeføjede Ærefornærmelser bliver ligesom nu efter Paastand ved Dommen at mortificere. Reglen herom findes i Udkastenes almindelige Del i T. U. § 73 (K. U. § 97), og der tilføjes en ny og vistnok rigtig Bestemmelse om, at domfældte efter den fornærmes derom nedlagte Paastand kan tilpligtes at udrrede en af Retten fastsat Sum til Bestridelse af Omkostningerne ved Kundgørelse i en eller flere offentlige Tidender enten af Domskonklusionen alene eller tillige af Præmisserne.

I K. U. indeholdes der som foran berørt endvidere nogle Bestemmelser om Fredskrænkelser i §§ 263 og 265, hvilke Bestemmelser i T. U. har fundet Plads i Udkastet til Lov om Forseelser henholdsvis i § 33 og § 34. Den førstnævnte § hjemler Straf af Bøde eller simpelt Fængsel indtil 3 Maaneder for den, som krænker nogens Fred ved trods forud af Politiet given Advarsel at trænge ind paa ham, forfølge ham med skriftlige Henvendelser eller paa anden lignende Maade. Bestemmelsen, som i Realiteten

ganske svarer til K. U. § 263 er ny, men sikkert meget heldig og paakrævet, slige Forfølgelser horer jo ingenlunde til Sjældenhederne, og de kan være i højeste Grad generende og krænkende, saa det er besynderligt, at Loven ikke for længst har ydet Værn imod dem. Man har hidtil ligesom overfor Trusler hjulpet sig med Polititilhold, og man har ogsaa straffet for Overtrædelse af saadant Polititilhold, om end uden egentlig Lovhjemmel, saa det er i høj Grad paa sin Plads, at en saadan Hjemmel tilvejebringes. At man bliver paa den faktisk bestaaende Ordnings Grund ved at kræve Polititilhold og Overtrædelse deraf, før der kan blive Tale om Straffeforfølgning, maa formentlig ogsaa billiges. Efter K. U. paatales Krænkelsen privat (se § 274), efter T. U. maa Forseelsen antagelig være ubetinget offentlig Paatale undergiven (se Forseelsesloven § 1, 2. Stk. sammenholdt med Forbrydelseslovens § 26).

T. U. § 34 (i Forseelsesloven), som allsaa svarer til K. U. § 265, hjemler Bødestraf for den Partien borgerlig Retssag eller dennes Rettergangsfuldægtig, der forsættelig uden rimelig Grund har anlagt Retssag mod nogen eller indbragt Sagen for højere Ret eller har sat Modparten i den Nødvendighed at anlægge Sag eller at indbringe Sagen for højere Ret, eller som bruger opdigtede Udsættelsesgrunde eller andre Udflugter til at forhale Sagen eller skille Modparten ved hans Ret eller ikke giver behørigt Møde ved den befalede Forligsmægling. Den sidste Passus om Udeblivelse fra Forligsmægling findes ikke i K. U., begge Udkastene — K. U. i § 274, 2. Stk. — har en Bestemmelse om, at Straffen uden særlig Paastand kan idømmes af den Ret, for hvilken Sagen er indbragt, og T. U. en yderligere Tilføjelse om, at overordnet Ret, naar Sagen indbringes for denne, uden Paastand kan ophæve en saaledes idømt Straf. Der er sikkert intel væsentligt at ind-

vende mod denne Bestemmelses Indhold eller Redaktion, men den synes blot at være saa ganske overflødig, da de fornødne Straffe- og Paatalebestemmelser vedrørende disse Forhold findes i Retsplejelovens §§ 324, 325, 327 og 328, hvor de som væsentligst processuelle Bestemmelser formentlig ogsaa rettest horer hjemme, selv om de kan karakteriseres som Fredskrænkelser.

Det blev i sin Tid med Foje forekastet K. U., at det i urimeligt vidt Omfang inddrog under Straffeloven Forhold, som formentlig lige saa godt eller bedre horte hjemme i Særlovgivningen i Politilove, processuelle Love og i Politivedtægter og andre Steder. Det skal formentlig ikke være Lovens Opgave at mærke saa mange Personer som muligt med Straffelovens Stempel, det er lidet human, og det kan i det lange Lob let svække Respekten for Straffeloven; det synes — for at nævne et Par Eksempler — urimeligt, at Deltagelse i almindeligt Opløb (K. U. § 152) eller fredsforstyrrende Adfærd i beruset Tilstand (K. U. § 164) eller uberettiget Antagelse af Slægtsnavn, statsanerkendt Slægtsmærke eller personligt Vaabenmærke (K. U. § 230) skal paadrage Straf efter Straffeloven i Stedet for som nu efter Politivedtægt eller Særlov, for saa vidt slige Forhold overhovedet nu er straffbare. Saa-danne Indvendinger synes imidlertid med lige saa stor Foje at kunne rettes mod T. U.; ganske vist sonderer T. U. som tidligere omtalt mellem »F o r b r y d e l s e r« og »F o r s e e l s e r«, og fra den første Gruppe undtager T. U. en Masse Forhold, som er inddragne under K. U., men dels er der under Forbrydelserne bleven Forhold tilbage, som det synes betænkeligt at beholde der, saavist som det er endnu mere odiøst i almindeligt Omdømme at blive stemplet som »Forbryder« end som »straffet efter Straffeloven«, dels er hele Sondringen mellem Forbrydelser og Forseelser præget af ret stor Vilkaarlighed, og endelig er der under Forseelser i T. U. inddraget en saadan Rigdom af forskelligartede Forhold af større og mindre og ganske ringe Betydning, at T. U.s »Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold« er bleven et

fuldstændigt Pulterkammer. Det synes saaledes besynderligt, at det er en »Forbrydelse« at slaa Brandskab itu uden Anledning og derved forvolde Udrykning af Brandvæsenet (T. U. § 130), medens det kun er en »Forseelse« forsætlig at undlade gennem betimelig Anmeldelse efter Evne at afværge Ildsvaade, Jernbaneulykke eller lignende Ulykke, der medfører Fare for Menneskeliv, endog naar Forsømmelsen medfører Tab af Menneskeliv (T. U. § 31 i Forseelsesloven), eller at den Embedsmand, der — selv efter sin Afskedigelse — aabenbarer en Tjenestehemmelighed, om det end er uden Hensigt til at skaffe sig selv eller andre Vinding ubetinget er en »Forbryder« (T. U.), § 146 medens den fungerende Embedsmand, der nægter at opfylde sin tjenstlige Pligt eller lovlige tjenstlige Befalinger, eller som gør sig skyldig i gentagen eller grov Forsømmelse (T. U. § 22 i Forseelsesloven), kun gør sig skyldig i en Forseelse, og for at blive ved det foran omhandlede Kapitel 24 i T. U., er det saa ikke ganske vilkaarligt, naar det i Forseelsesloven § 33 indeholdte foran omtalte Forhold — Forfølgelser —, som er en ubetinget Fredskrænkelser, er trukket ud af Kapitel 24 og henført til »Forseelsernes« store Pulterkammer? Hensynet til Lovovertrædelsens Grovhed kan ikke være det afgørende, thi der er mangfoldige Forhold i T. U. Kap. 24 — ringe Injurier eller ubetydelige Krænkelser af Husfreden f. Eks. — som ikke paa nogen Maade behøver at være grovere end det i § 33 i Forseelsesloven omhandlede Forhold. En rationel og for de lovundergivne forstaaelig Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser er sikkert ikke mulig, og man vilde staa sig ved at opgive Sondringen og den dermed følgende Stempling af visse Lovovertrædere som »Forbrydere« fremfor andre, ligesom man derved vilde undgaa at sprede og splitte Bestemmelser, der efter deres Karakter hører sammen. Der ses ikke at være fyldestgørende Grunde til at give Slip paa en »almindelig borgerlig Straffelov«, som er en tilvant, rammende og forstaaelig Titel og ikke nær saa odios som Titlen »Lov om Forbrydelser i borgerlige Forhold«, og der synes intet vun-

det ved at indføre den her hidtil ukendte Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser, som er og maa være ubestemt og vilkaarlig. Hvis man opgav i videre Omfang end nødvendigt at inddrage Særlovgivningens Straffebestemmelser under en almindelig Straffelov, blev der ikke ret meget tilbage af T. U.s Udkast til Lov om Forseelser, og det, der blev tilbage, kunde sikkert uden at bryde T. U.s System indordnes sammen med T. U.s Udkast til Lov om Forbrydelser under en almindelig, borgerlig Straffelov. Nogen Kodifikation af Straffelovgivningen opnaas ikke ved T. U.s to Lovudkast og er heller ikke tilsigtet, det kan saaledes anføres, at hele den fiskale Straffelovgivning samt Jagt- og Fiskerilovgivningen er holdt udenfor, og der ses i det hele ikke at være afgørende Fordele forbunden med en saadan Lov om Forseelser udover, at der maaske opnaas en noget større Ensartethed i Retsanvendelsen. At de i en ny almindelig Straffelovs almindelige Del indeholdte Grundsætninger og Principper i et vist Omfang gores anvendelige ogsaa udenfor Straffelovens Omraade, er selvfølgelig rigtigt, men det maa kunne opnaas paa anden Maade end den i T. U. foreslaaede. I en Lov om Forseelser vil Bødestrafen selvfølgelig spille en meget afgørende Rolle, da Hovedparten af disse mindre betydelige Lovovertrædelser vil blive honorerede med Bøder, og T. U.s foran omtalte ny Regel om Bødestraffes Udmaaling i § 48 er da ogsaa gjort anvendelig i Forseelsesloven ved dennes § 1, 2. Stk. kun med den Ændring efter § 5, at Bøden kan ned sættes til Halvdelen af det i § 48 angivne Minimum, altsaa til det halve af den skyldiges antagne regelmæssige Indtægt for 1 Dag, ligesom den efter § 6 overfor Personer under 18 Aar kan erstattes med en Irettesættelse, og det vil altsaa for at blive ved den foran omtalte § 34 (i Forseelsesloven) for at idømme en Sagfører en Forhalingsbøde i en civil Sag være nødvendigt at anstille Undersøgelser om hans Formuesforhold og om det større eller mindre Omfang af hans Praksis, for at man — som Udkastet kræver det — under Hensyn tagen til alle Forhold, der har Indflydelse paa hans økono-

miske Ydeevne, kan naa til en begrundet Antagelse af, hvor stor hans regelmæssige Indtægt for 1 Dag er. Det kan tilvisse blive baade hyggeligt og fornøjeligt for saavel vedkommende Sagfører som Dommeren, og Princippet er i T. U. endda drevel saa vidt ud, at Dommeren maa anstille tilsvarende Undersøgelser før han kan bestemme Størrelsen af den Bøde, som en Part skal ikendes for Udeblivelse fra den befalede Forligsprøve. Mon dog ikke den nu gældende faste 8 Kr.s Bøde vilde være at foretrække?